LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

IŽDININKAMS: POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMAS

2024 m. spalio 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai

Parengė: VRK politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo skyrius

Apie ką kalbėsime?

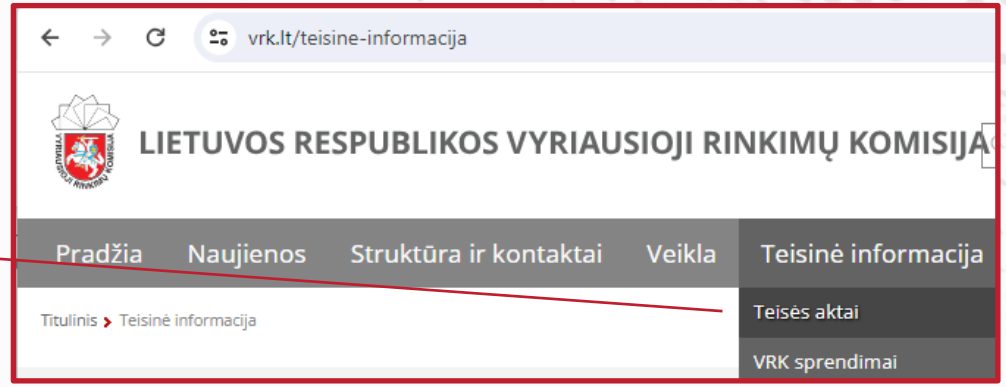
- Politinės kampanijos finansavimas
- Iki rinkimų – duomenys VRK IS
- Po rinkimų – ataskaitos ir dokumentai

Politinės kampanijos finansavimas

- Finansavimo šaltiniai
- Išlaidos
- Lėšų likutis ir skolos įsipareigojimai

Teisinis reglamentavimas

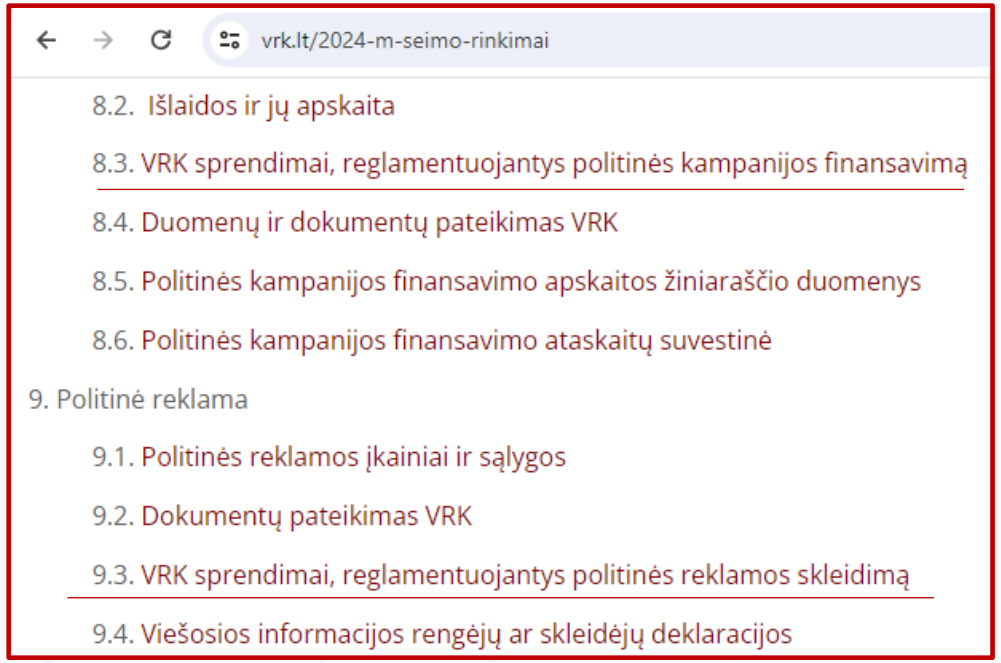
Rinkimų kodeksas

VRK dokumentai:

8.3. Kampanijų finansavimas: VRK sprendimai, reglamentuojantys politinės kampanijos finansavimą - vrk.lt

9.3. Politinė reklama: VRK sprendimai, reglamentuojantys politinės reklamos skleidimą – vrk.lt

Kampanijų finansavimo ABC

Rinkimų kodekse numatyta:

- **ką galima pirkti ir kiek galima išleisti (limitai)**
- **apmokėti galima tik iš politinės kampanijos sąskaitos**, į kurią
- **priimamos tik teisėtos lėšos** (tik iš tų, kas gali aukoti ir tik tiek, kiek gali aukoti)

Ką galima pirkti?

Politinės kampanijos išlaidomis pripažįstami vykdant rinkimų politinę kampaniją turėtos išlaidos ir prisiimti įsipareigojimai, skirti:		Limitas
	1) politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis arba bet kokiu kitu viešu būdu (**RI, RIN, RS, RT, RR, RK**);	Taip
	2) iždininko atlyginimui mokėti ir funkcijoms atlikti (**IA**);	
	3) audito įmonės arba auditoriaus paslaugoms apmokėti (**AUD**);	
	4) nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, reikalingų vykdant politinę kampaniją, nuomai (**N**);	
	5) transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti (**TI**);	

Ką galima pirkti? (2)

		Limitas
	6) savanorių, politinės organizacijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui (**S**);	Taip
	7) išlaidoms, turėtoms pagal teisinių paslaugų sutartis* (**TP**);	Ne
	8) išlaidoms, turėtoms pagal politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugų sutartis* (**ORG**);	Taip
	9) kandidato kelionėms į rinkimų apygardą (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) apmokėti (**KEL**);	Ne
	10) kitoms Rinkimų kodekse nustatytoms reikmėms, susijusioms su politine kampanija, išskyrus išlaidas rinkimų užstatui sumokėti (**KI**).	Taip

** 7 ir 8 punktuose nurodytų paslaugų teikėjams yra ribojimai. Šias paslaugas gali teikti tik LR, kitų ES ar NATO valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių piliečiai, taip pat jose įsteigti juridiniai asmenys, organizacijos, jų padaliniai. Plačiau Rinkimų kodekso 114 straipsnio 13 dalyje*

Išlaidos susiję su kelionėmis/ transportu

TI - politinei kampanijai naudojamoms transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti;

S - politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų stebėtojų ryšio, maitinimo, apgyvendinimo ir transporto paslaugoms apmokėti;

KEL - kandidato kelionėms (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) į rinkimų apygardą*

! *Labai svarbu pateikti kelionių lapus. Juose nurodyti ne tik maršrutą, bet ir kas, kur ir kokiu tikslu keliavo.*

! *Apgyvendinimo išlaidas pagrindžiančiuose dokumentuose taip pat labai svarbu nurodyti, kas patyrė šias išlaidas.*

Žinotina apie kampanijos išlaidas

	Politinės partijos įsteigto analitinio centro politinei partijai, jos keliamiems kandidatams, kandidatų sąrašams politinės kampanijos tikslais suteiktų paslaugų vertė pripažįstama atitinkamo politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos išlaidomis.
	Politinės kampanijos išlaidomis taip pat pripažįstamos ne politinės kampanijos metu turėtos išlaidos, atitinkančios nurodytą paskirtį (išskyrus teisines paslaugas ir kandidatų keliones į apygardas), jeigu daiktai, kitas turtas, paslaugos yra skirti politinei kampanijai arba jeigu paslaugos yra gautos vykdant politinę kampaniją. Politinės kampanijos dalyviai privalo apie tai pranešti VRK, kartu pateikdami išlaidas patvirtinančių dokumentų kopijas.
	Rinkimų politinės kampanijos išlaidomis **nelaikoma**: 1) išlaidos, skirtos rinkimų užstatui sumokėti; 2) išlaidos, skirtos politinės organizacijos patalpų nuomai, išlaikymui, personalo veiklai apmokėti, kai šios išlaidos yra įprastos šiai politinei organizacijai ne politinės kampanijos laikotarpiu. *Jeigu politinės organizacijos specialiai rinkimams nuomoja patalpas, samdo personalą – šios išlaidos laikomos politinės kampanijos išlaidomis.*

Kiek galima išleisti?

- Rinkimų kodekse numatyti išlaidų limitai. VRK sprendimu nustato konkrečias sumas kiekvienoje apygardoje. Limitai nurodyti pažymoje apie dalyvio registravimą ir Politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje.
- Tais atvejais, kai pagal Rinkimų kodekso nuostatas vyksta pakartotinis balsavimas, kandidato, dalyvaujančio pakartotiniame balsavime, didžiausias išlaidų politinei kampanijai dydis didinamas 25 procentais.
- Nustatyto limito viršijimas 10 ar daugiau procentų (**KEL** ir **TP** tipo išlaidos neįskaičiuojamos) laikomas šiurkščiu Rinkimų kodekso pažeidimu. Pagal limitą vertinama ir daugiau pažeidimų.

Politinės kampanijos sąskaita

Politinės kampanijos laikotarpiu visos politinės kampanijos išlaidos gali būti apmokėtos tik iš politinės kampanijos sąskaitos.

Kampanija prasidėjo 2024 m. balandžio 12 d.

- Tik nurodytos politinės kampanijos išlaidos gali būti apmokėtos iš politinės kampanijos sąskaitos.

Padarius klaidingą pavedimą (sumaišius sąskaitas), būtina sugrąžinti atitinkamą lėšų dalį į kampanijos sąskaitą.

- Apmokėti galima tik dalyvio vardu išrašytas sąskaitas.
- Visos išlaidos turi būti pagrįstos finansinės apskaitos dokumentais.

POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMAS			Taikomi abu limitai	
			Didžiausia galima auka (per politinę kampaniją)	Aukotojo už 2023 m. deklaruotų pajamų dalis (per kalendorinius metus).
P	Politinės organizacijos lėšos	Visos	Nėra limito	Nėra limito
K	Kandidato lėšos	Kandidatai (tik vienmandatėse rinkimų apygardose)	**40 360 Eur** **20 VMDU***	Kandidato lėšos +aukos kitiems dalyviams +nario mokestis partijai **<** **20%** deklaruotų metinių pajamų ir turimų lėšų
F	Fizinių asmenų aukos	Lietuvos Respublikos piliečiai	**20 180 Eur** **10 VMDU** kiekvienam savarankiškam dalyviui	Aukos +nario mokestis partijai **<** **10%** deklaruotų metinių pajamų
			- - - arba - - - - - - - - - - - - - - arba - - -	- - - - - - - - - - - - - - arba - - - - - - - - - - - - - - arba - - - - - - - - - - - - - - arba - - -
			60 Eur **0,03 VMDU** kiekvienam savarankiškam dalyviui	Nėra prievolės deklaruoti pajamas

*** - įskaitant prisiimtus skolos įsipareigojimus ir iki politinės kampanijos pradžios apmokėtas išlaidas**

Palūkanos už dalyvio politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas taip pat laikomos teisėtu finansavimo šaltiniu.

Mažos aukos

Maža auka laikoma piniginė auka (aukų suma) per politinę kampaniją vienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui neviršijanti **60 Eur** (0,03 rinkimuose taikomo VMDU dydžio).

- Mažas aukas galima rinkti tiesiogiai (banko pavedimu į rinkimų politinės kampanijos sąskaitą) ar kitomis priemonėmis, kuriomis galima nustatyti aukotojo tapatybę (telefonu, internetu ir kitomis informacijos ir ryšių priemonėmis).Mažas aukas suteikti telefonu turi teisę tik paslaugų teikimo sutartį su informacijos ir ryšių bendrove sudarę fiziniai asmenys.
- Politinės kampanijos dalyvis mažų aukų rinkimo kitomis priemonėmis tikslu turi sudaryti sutartį su paslaugų teikėju. Mažų aukų rinkimo paslaugos negali būti teikiamos neatlygintinai. Politinės kampanijos dalyvis sutarties kopiją ne vėliau kaip **per 3 darbo dienas** nuo sutarties sudarymo turi perduoti VRK, kuri sutartį ne vėliau kaip kitą darbo dieną paskelbia savo interneto svetainėje.
- Mažos aukos baigiamos rinkti paskutinę darbo dieną iki rinkimų agitacijos draudimo pradžios (**spalio 11 d.** arba spalio 25 d., jei kandidatas dalyvaus pakartotiniame balsavime). Pasibaigus šiam laikotarpiui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną kitomis priemonėmis rinktos mažos aukos turi būti pervestos į politinės kampanijos sąskaitą.

Nepiniginės aukos

Nepinigine auka laikoma savarankiškam dalyviui neatlygintinai perduodami **kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai, informacija, turtinės teisės, intelektinės veiklos rezultatai**, taip pat kitos turtinės ir neturtinės vertybės, neatlygintinai atlikti veiksmai ir savanoriški darbai, veiksmų rezultatai, jeigu jų įsigijimo išlaidos pagal Rinkimų kodeksą laikomos politinės kampanijos išlaidomis.

Nepiniginių aukų įvertinimo ir jų tikrosios vertės apskaičiavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Neatlygintinai gauto turto ar paslaugų (nepiniginių aukų) įvertinimo tvarka nustatyta Neatlygintinai gauto turto ir paslaugų (nepiniginių aukų) įvertinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr.1K-443.

Politinės kampanijos dalyviui politinės kampanijos reikmėms įsigijus prekių ir gavus paslaugų žemesne negu rinkos kaina, **kainos skirtumas laikomas nepinigine auka**.

Nepiniginių aukų apskaita

Priimant nepiniginę auką pildomas aukų lapas.

Aukų lapas – dokumentas, kuriame yra technologinės apsaugos priemonių ir kuris turi gamybos metu suteiktą seriją bei numerį ir yra skirtas patvirtinti, kad nepiniginė auka yra perduota ir priimta.

Nepiniginė auka, nustačius jos vertę, į apskaitą traukiama kaip auka ir kaip rinkimų politinės kampanijos išlaidos.

Aukų lapus galima įsigyti VRK.

Aukų priėmimo laikas

Aukas priimti galima tik užsiregistravus savarankišku politinės kampanijos dalyviu.

Draudžiama priimti aukas, kurios buvo suteiktos vėliau negu paskutinę darbo dieną iki rinkimų agitacijos draudimo pradžios arba po to, kai politinės kampanijos dalyvis neteko šio statuso.

Savarankiškas politinės kampanijos dalyvis į savo politinės kampanijos sąskaitą, atstovaujamasis politinės kampanijos dalyvis į jam atstovaujančio savarankiško politinės kampanijos dalyvio sąskaitą, laikydamiesi aukų limitų, lėšas prisiimtiems įsipareigojimams padengti gali pervesti ir vėliau, iki pateikdami politinės kampanijos finansavimo ataskaitas VRK.

Aukų priėmimo būdai

Piniginės aukos gali būti renkamos tik banko pavedimu, elektroninėmis mokėjimo priemonėmis, kuriomis galima nustatyti aukotojo tapatybę. **Pinigines aukas priimti grynaisiais pinigais yra draudžiama!**

Elektroninėmis mokėjimo priemonėmis gaunamos aukos į rinkimų politinės kampanijos sąskaitą turi būti pervedamos laikantis aukų registravimo terminų.

Aukų priėmimas

Auka laikoma priimta, kai iždininkas, patikrinęs, ar gauta auka atitinka reikalavimus, užregistruoja šią auką politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje ir, jeigu priimama nepiniginė auka, aukotojui įteikia (išsiunčia) aukų lapą.

Politinės kampanijos dalyvis **neturi teisės naudoti** politinei kampanijai finansuoti gautų, tačiau finansavimo apskaitos žiniaraštyje **neregistruotų aukų**, taip pat nepiniginių aukų, jeigu iždininkas nėra užpildęs aukų lapo.

Nepriimtinos aukos

Rinkimų politinėms kampanijoms **draudžiama** naudoti aukas, neatitinkančias Rinkimų kodekso reikalavimų, tai yra:

- iš asmenų, neturinčių teisės aukoti
- iš asmenų, nedeklaravusių pajamų (jei aukų suma viršija 60 Eur)
- per didelių aukų (pagal VMDU arba aukotojo/ kandidato deklaruotas pajamas)

Ką daryti gavus nepriimtiną auką?

- Jeigu gaunama tokių aukų ir aukotojas yra žinomas, iždininkas **per 15 darbo dienų** nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką grąžinti aukotojui, nurodydamas atsisakymo priimti auką priežastis.
- Jeigu aukotojas nenustatomas, iždininkas **per 20 darbo dienų** auką perveda į valstybės biudžetą.

Aukos atstovaujamiesiems dalyviams

Atstovaujamųjų dalyvių politinės kampanijos finansuojamos tik iš juos iškėlusių savarankiškų dalyvių politinės kampanijos lėšų.

Jeigu aukotojas suteikdamas auką nurodo, kuriam atstovaujamajam dalyviui ji skirta, ši auka **negali** būti panaudota kitų dalyvių (savarankiškų ar atstovaujamųjų) politinei kampanijai finansuoti.

Po pakartotinio balsavimo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas aukų suma, viršijanti atstovaujamojo rinkimų kampanijos dalyvio išlaidų limitą, grąžinama aukotojams eilės tvarka, pradedant vėliausiai gauta auka.

Savanoriški darbai

Savanoriški darbai laikomi **nepinigine auka**.

Savanoriškus darbus atlikti gali tik asmenys, turintys teisę aukoti politinės kampanijos dalyviams.

Savanoriški darbai yra neatlygintinai atlikti darbai ar suteiktos paslaugos, atitinkančios politinės kampanijos išlaidų paskirtį ir susijusios su politine kampanija.

Savanoriškais darbais **nelaikomi**:

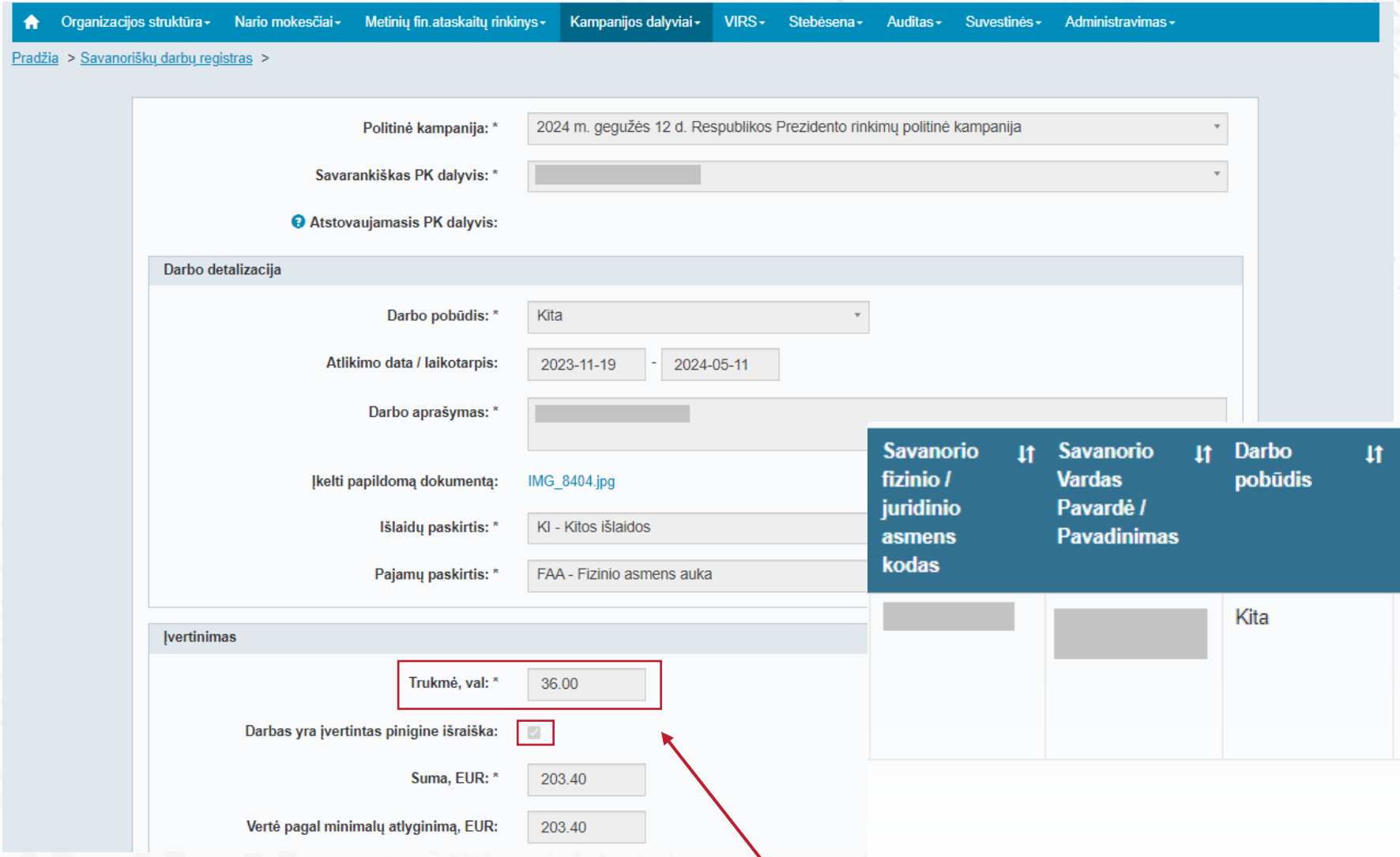
- darbai, suteiktos paslaugos, jeigu asmuo įprastai juos atlieka už užmokestį. Tokiems darbams nustatoma piniginė vertė, **užpildomas aukų lapas** ir žiniaraštyje registruojama kaip nepiniginė auka, o ne savanoriškas darbas;
- kandidatų, politinių organizacijų narių, kandidatų šeimos narių ir artimų giminaičių atlikti darbai, išskyrus atvejus, kai tie asmenys įprastai juos atlieka už užmokestį.

Politinės kampanijos iždininkui, nepriklausomai nuo to, ar jis yra kandidato šeimos narys ar politinės organizacijos narys, išimtis netaikoma. Jei iždininkas dirba neatlygintinai, darbas laikomas savanorišku darbu ir apskaitomas.

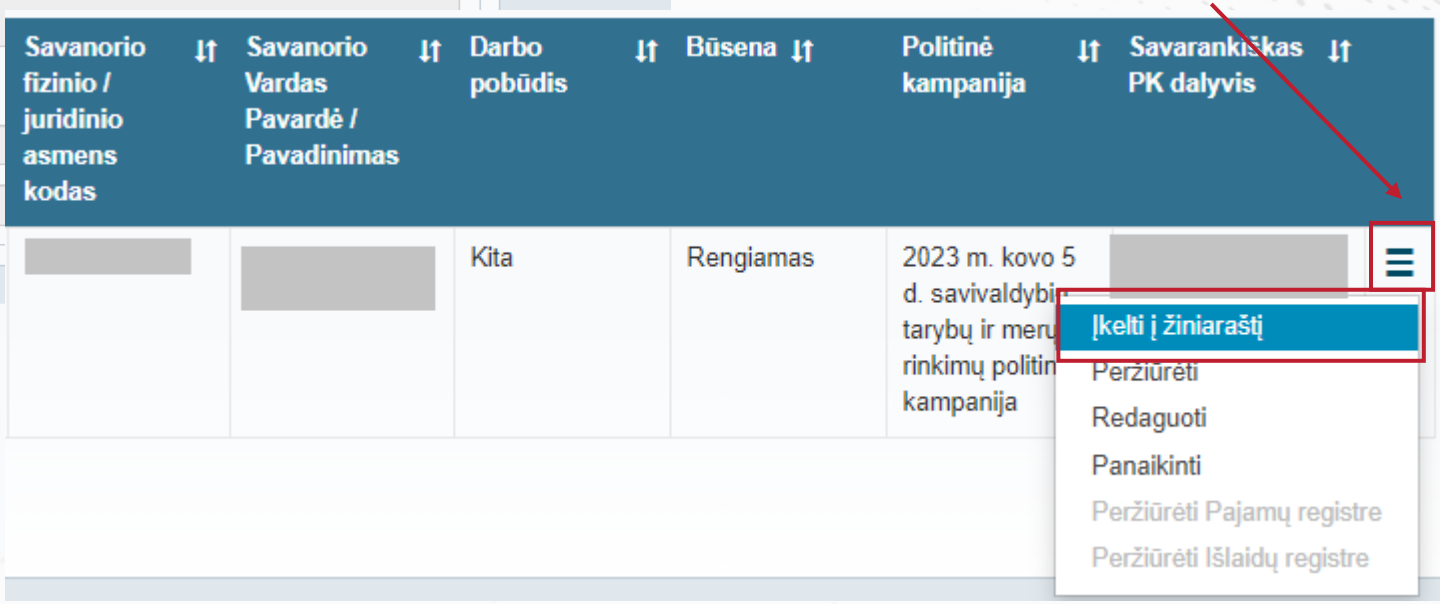
Savanoriškų darbų apskaita

- **Savanoriški darbai** registruojami finansavimo apskaitos žiniaraštyje, nurodant, kokius ir kokios apimties darbus kas ir kada atliko.
- Savanoriški darbai, kaip ir visos **nepiniginės aukos**, registruojami kaip gauta parama ir išlaidos, tai yra įtraukiami į kampanijos išlaidų limitą.
- Priimant savanoriškus darbus, užpildomas aukų lapas arba **darbų atlikimo aktas**, nurodant, kurio politinės kampanijos dalyvio ir (ar) kandidato interesais kokius ir kokios apimties darbus kas (vardas, pavardė, asmens kodas) ir kada atliko bei darbų vertę.
- Jei valandinio įkainio nustatyti nėra galimybės, savanorių darbas gali būti įvertintas valandomis, nenurodant vertės pinigine išraiška.
- Iždininkui savanoriško darbo neįvertinus pinigine verte, darbo vertė bus nustatoma pagal minimalų atlyginimą ir iždininko nurodytą valandų skaičių.

Savanoriški darbai VRK IS

Pabaigus pildyti – įkelti į žiniaraštį

Jei darbas neįvertintas pinigine išraiška, sistema automatiškai parenka sumą pagal dirbtas valandas

Finansavimo ribojimai

Politinę kampaniją finansuoti kitomis lėšomis draudžiama.

Asmenims, pagal šį kodeksą neturintiems teisės finansuoti politinės kampanijos dalyvių, draudžiama bet kokia forma juos remti.

Finansuoti politinių kampanijų dalyvius per trečiuosius asmenis draudžiama.

Auką gali pervesti tik pats aukotojas, o ne kitas asmuo už jį.

Draudžiamos aukos grynaisiais pinigais.

- Bet kokie aukotojo ir aukos gavėjo susitarimai už auką atlikti tam tikrus veiksmus ateityje yra draudžiami.
- Išrinktiems asmenims draudžiama atstovauti aukotojų privatiems interesams ir priimti išskirtinai jiems palankius sprendimus.

Neapsimoka priimti neteisėtų aukų

Šiurkščiais Rinkimų kodekso pažeidimais laikoma:

- politinės kampanijos dalyvio finansavimas nepriimtinomis aukomis;
- jeigu politinės kampanijos dalyvis priima sprendimus naudoti politinei kampanijai aukas, gautas iš asmenų, kurie neturi teisės finansuoti politinių kampanijų, ar iš neleistinų politinės kampanijos finansavimo šaltinių.

Jeigu nustatoma, kad politinės kampanijos dalyvis yra priėmęs ir panaudojęs lėšas ar nepiniginę auką iš kitų, Rinkimų kodekse nenurodytų, finansavimo šaltinių ar šio kodekso reikalavimų neatitinkančias aukas, kurių suma viršija mažos aukos sumą, VRK priima sprendimą įpareigoti politinės kampanijos dalyvį panaudotų lėšų ar nepiniginės aukos dydžio sumą **per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą**, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkščių šio kodekso pažeidimų partijai nėra skirti valstybės biudžeto asignavimai.

Politinės kampanijos lėšų likutis

Jeigu **išsikėlęs kandidatas** surinko lėšų daugiau, negu jų buvo panaudota politinės kampanijos išlaidoms apmokėti, nepanaudotos lėšos iki pateikiant finansavimo ataskaitą VRK turi būti pervestos **į valstybės biudžetą.**

Politinių organizacijų ir jų keliamų kandidatų, kandidatų sąrašų rinkimų politinei kampanijai nepanaudotos lėšos gali būti skirtos tik tų politinių organizacijų veiklai finansuoti.

Politinės kampanijos skolos įsipareigojimai

Politinės organizacijos turi teisę padengti įsiskolinimą tik iš teisėtų finansavimo šaltinių, o kiti savarankiški politinės kampanijos dalyviai – tik iš nuosavų (asmeninių) lėšų.

Buvęs savarankiškas politinės kampanijos dalyvis, padengęs įsiskolinimą, **per 5 darbo dienas privalo pranešti VRK** apie įsiskolinimų padengimą ir tam panaudotų lėšų šaltinius.

Politinės kampanijos laikotarpiu atsiradę politinių kampanijų dalyvių įsiskolinimai turi būti įvykdomi iki kitos atitinkamų politinės kampanijos pradžios. Nepadengus įsiskolinimų, užregistravus kitos politinės kampanijos savarankišku dalyviu, limitas VRK sprendimu mažinamas 25 procentais.

Informavimo apie politinės kampanijos įsiskolinimų padengimą tvarkos aprašas

Iki rinkimų

- Iždininko funkcijos
- Duomenys VRK informacinėje sistemoje

Iždininkas

Politinės kampanijos finansinę apskaitą tvarko iždininkas.

Iždininku gali būti tik Lietuvos Respublikos pilietis ar nuolatinis Lietuvos Respublikos gyventojas, **išskyrus:**

1) asmenį, siekiantį tapti kandidatu, arba **kandidatą**;
2) **rinkimų, referendumo komisijos narį**;
3) referendumo iniciatorių ir referendumo oponentą;
4) politinės organizacijos arba savarankiško dalyvio nepriklausomą patikrinimą atliekantį **auditorių**;
5) fizinį asmenį, teismo pripažintą neveiksniu ar ribotai veiksniu su rinkimų teisės įgyvendinimu arba finansų tvarkymu susijusiose srityse arba nebaigusį atlikti bausmės pagal teismo nuosprendį.

Pasikeitus iždininkui, politinės kampanijos dalyvis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas apie tai informuoja VRK pateikdamas politinės kampanijos turto patikėjimo sutarties nuorašą

Iždininko funkcijos

Iždininkas:

1) registruoja politinės kampanijos finansavimo pajamas, išlaidas, prisiimtus finansinius įsipareigojimus, pildo ir pasirašo aukų lapus;
2) atsako už fizinių asmenų duomenų (asmens kodo, adreso, telefono numerio, elektroninio pašto adreso, sąskaitos numerio ir kita) nuasmeninimą VRK nustatyta tvarka sutartyse, kurios teikiamos viešai paskelbti VRK interneto svetainėje;
3) pildo ir pasirašo VRK teikiamus finansavimo dokumentus;
4) Tvarko ir saugo finansinius rinkimų politinės kampanijos apskaitos dokumentus, iki jie pateikiami VRK;
5) kontroliuoja politinės kampanijos išlaidas ir prižiūri, kad jos neviršytų nustatytų limitų;
6) atlieka kitas Rinkimų kodekse nustatytas pareigas.

Kampanijos dalyvis

Savarankiškas dalyvis arba jo įgaliotas asmuo:

- pasirašo VRK teikiamus finansavimo dokumentus;
- Nedelsdamas perduoda iždininkui sudarytas sutartis ir kitus finansinius dokumentus;
- sudaro iždininkui sąlygas vykdyti teisės aktuose nustatytas pareigas.

Duomenys VRK IS

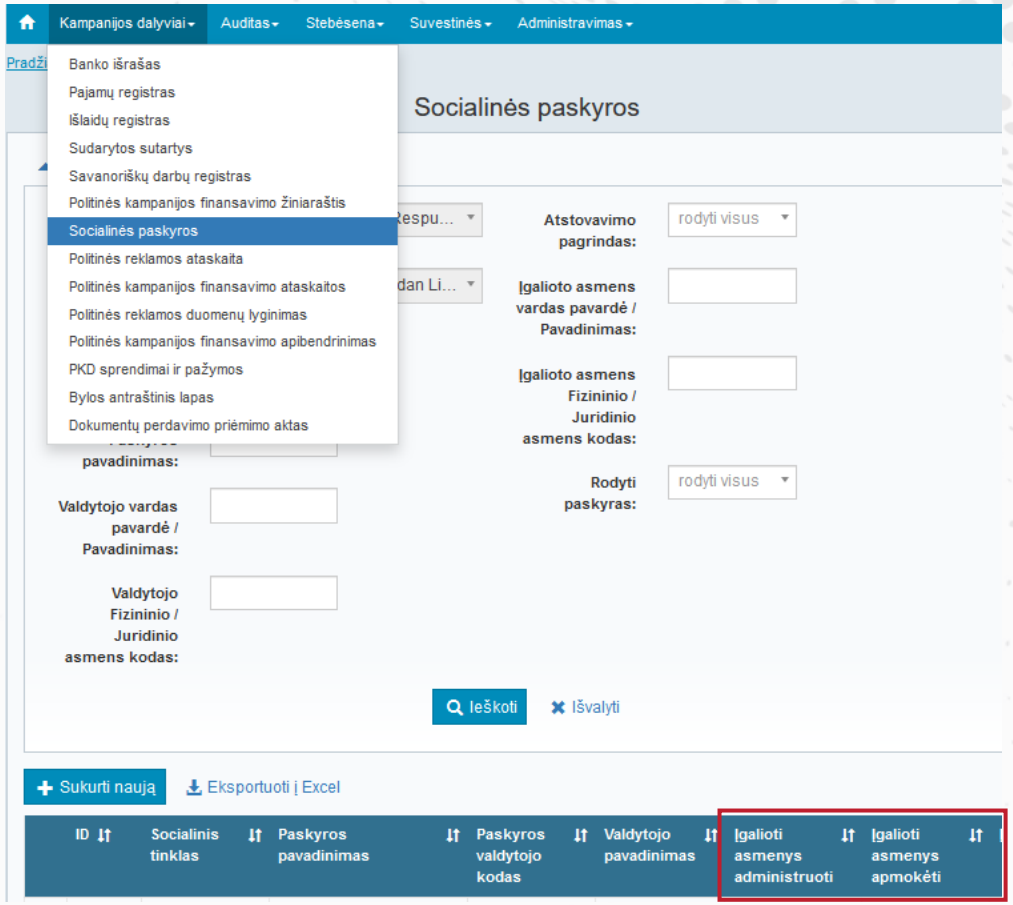
Paskyros **socialiniuose tinkluose**	Paskyra deklaruojama VRK **ne vėliau kaip 1 dieną prieš** paskelbiant reklamą.
Aukos	Per **10 darbo dienų**, bet negali būti naudojamos, kol neužregistruota.
Išlaidos	Per **10 darbo dienų**.
Sutartys	Per **10 darbo dienų** (visų sutarčių tekstai).
Informacija apie politinę reklamą	Iki ataskaitos pateikimo (tačiau rekomenduojame registruoti neatidėliojant).

Duomenys įvedami VRK IS atitinkamuose registruose
Informacija viešinama VRK interneto svetainėje

Socialinės paskyros deklaravimas

Paskyrų socialiniuose tinkluose deklaravimo tvarka numatyta Paskyrų socialiniuose tinkluose deklaravimo apraše

- Deklaruojamos **visos** paskyros socialiniuose tinkluose, per kurias politinės kampanijos dalyvis rengiasi skleisti **mokamą** politinę reklamą ir agitaciją.
- Politinės kampanijos laikotarpiu mokama politinė reklama deklaruotoje paskyroje gali būti skelbiama **ne anksčiau kaip kitą dieną** po socialinio tinklo paskyros deklaravimo VRK.
- Būtina nurodyti:
  - ✓ Socialinio tinklo pavadinimą;
  - ✓ Paskyros pavadinimą ir nuorodą;
  - ✓ Paskyros valdytoją;
  - ✓ Asmenį (-is), įgaliotą (-us) administruoti paskyrą;
  - ✓ Asmenį, įgaliotą apmokėti politinę reklamą (tais atvejais, kai socialiniam tinklui planuojama mokėti iš įgalioto asmens vardu atidarytos sąskaitos)

Informacija apie deklaruotas socialines paskyras skelbiama VRK svetainėje.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

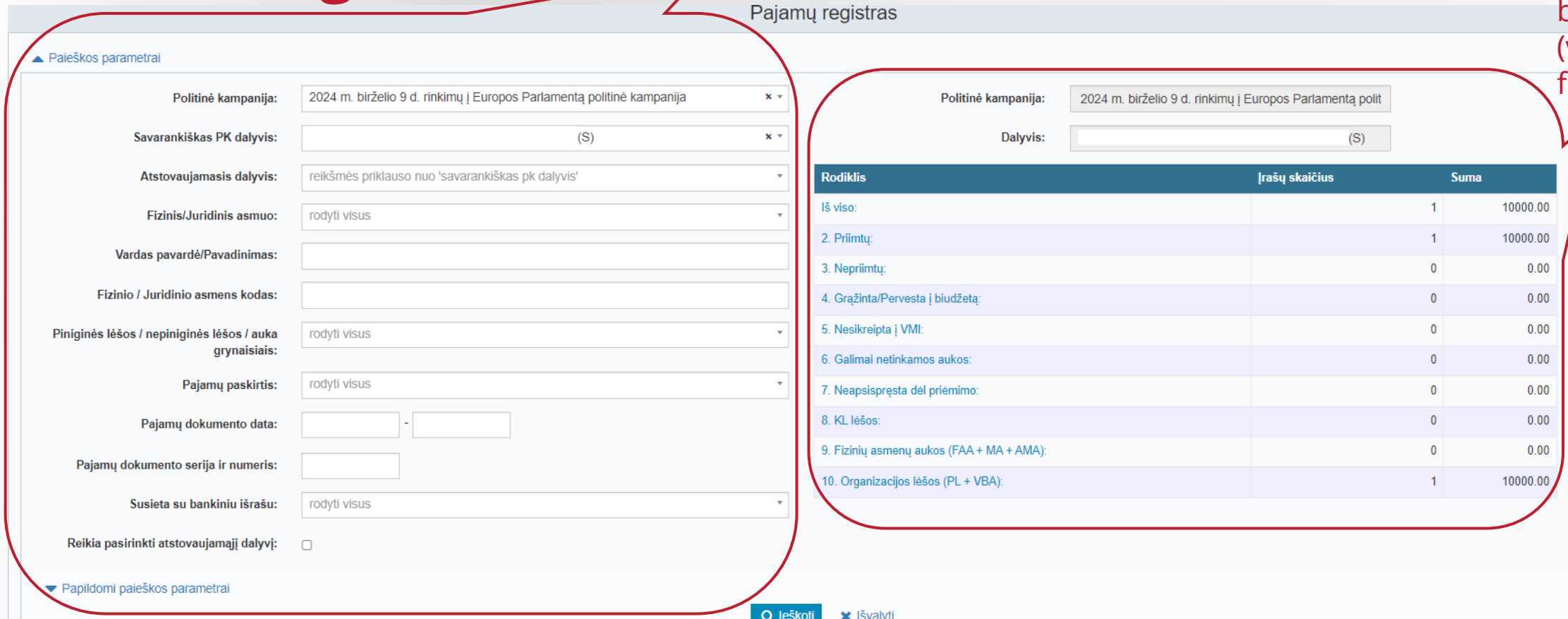
VRK IS registrai

Banko išrašas	▪ Registruojamos visos politinės kampanijos sąskaitos operacijos, įskaitant klaidingus pavedimus (klaidingi pavedimai kituose registruose neregistruojami)
Pajamų registras	▪ Registruojamos visos politinei kampanijai gautos aukos, taip pat ir nepiniginės bei nepriimtinos, politinei kampanijai skirtos nuosavos (asmeninės) lėšos, partijos lėšos, kitos teisėtai gautos lėšos ir nepriimtinų aukų grąžinimas aukotojams ar pervedimas į valstybės biudžetą
Savanoriški darbai	▪ Registruojama kokius ir kokios apimties darbus kas ir kada atliko
Išlaidų registras	▪ Registruojamos politinės kampanijos išlaidos, įskaitant išlaidas, turėtas iki politinės kampanijos pradžios, ir prisiimti finansiniai įsipareigojimai
Sutartys	▪ Informacija apie sutartis ▪ Sutarčių tekstai (pašalinus neskelbtinus fizinių asmenų duomenis)

VRK IS langai

Paieškos parametrai (filtrai)

Informacinis blokas (veikia kaip filtrai)

Ieškoti Išvalyti

Įvesti naują | Grąžinti | Kreiptis į VMI | Priimti pajamas | Nepriimti pajamų | Nuimti priėmimo/nepriėmimo požymį | Eksportuoti į Excel

Funkciniai mygtukai

Iždininko įvesti duomenys

	ID.	Dokumento data	Serija ir numeris	F/J	Kodas	Vardas Pavardė / Pavadinimas	Aukotojų skaičius	Pajamų paskirtis	Piniginės / nepiniginės lėšos / auka grynaisiais	Suma	VMI atsakymas	VRK IS pastabos	Atmetimo priežastis	Susieta su grąž. pervedimu į VB	Įvedimo data	Savarankiškas PK dalyvis	Atstovaujamasis PK dalyvis	Politinė kampanija	VRK sprendimo Nr.	VRK sprendimo data	
☐	72870	2023-12-18	3727 / -	J				PL	Piniginės lėšos	10000.00			Priimta 2023-12-19		2023-12-19	(S)		2024 m. birželio 9 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinė kampanija			☰

Viso: 1

Redagavimas

Žymeklis

Veiksmų stulpelis

Statistinė informacija

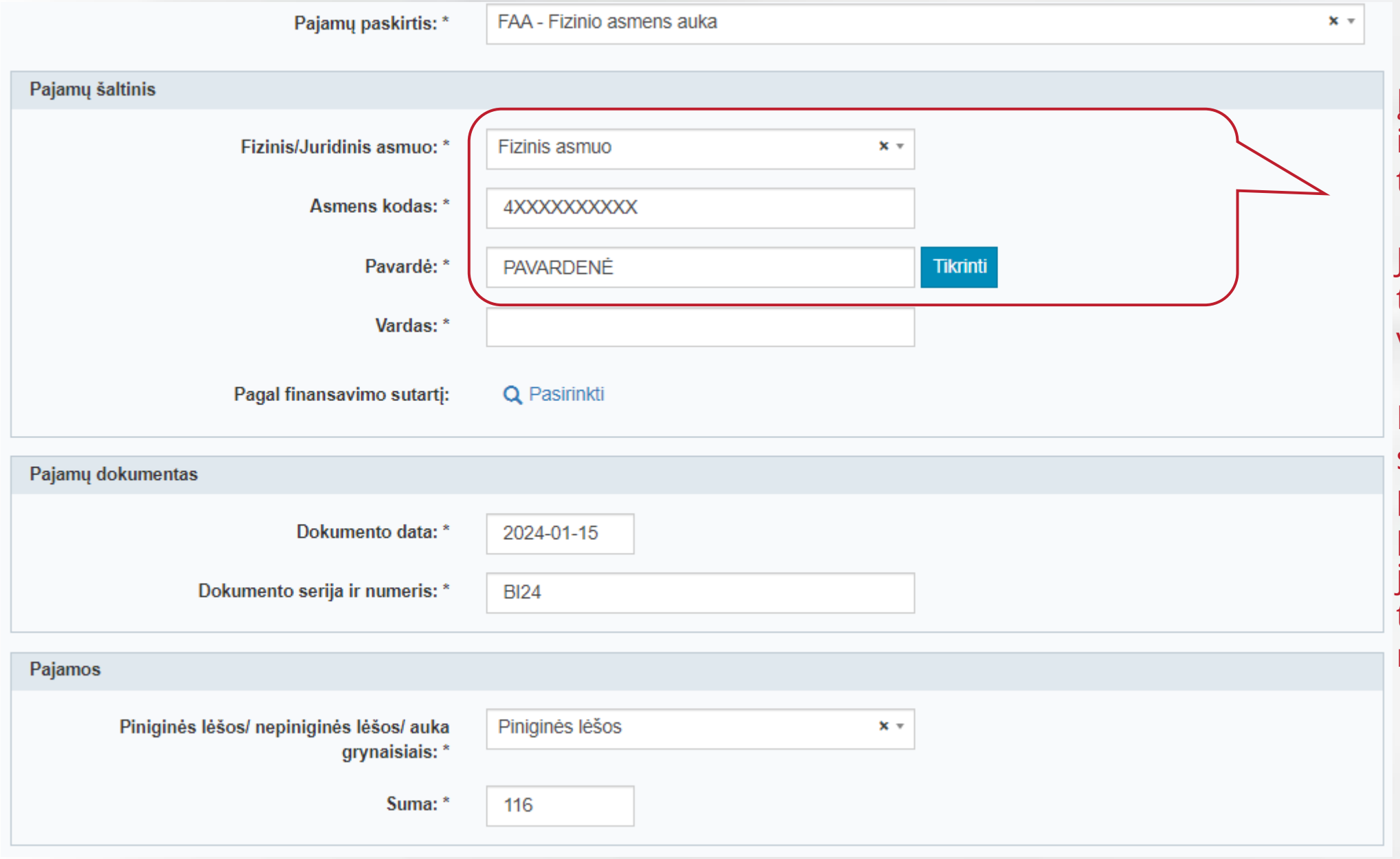
Iš viso gauta:	10 000,00 EUR	Priimta:	10 000,00 EUR
Grąžinta sumokėjusiam:	0,00 EUR	Nepriimta:	0,00 EUR
Pervesta į valstybės biudžetą:	0,00 EUR	Neapspręsta dėl priėmimo:	0,00 EUR

Gautos lėšos

1. Banko išraše
   a) registruojamas įeinantis mokėjimas
   b) sukuriamas pajamų dokumentas
2. Pajamų registre
   a) FAA, KL: pažymima eilutė ir kreipiamasi į VMI dėl patikrinimo
   b) FAA, KL gavus teigiamą VMI atsakymą, kitais atvejais (PL, VBA, MA, AMA) be atsakymo – pažymima, kad **priimama auka**
   c) FAA, KL gavus neigiamą VMI atsakymą, pažymima, kad nepriimama ir registruojamas grąžinimas (pervedimas į Valstybės biudžetą)

Nepiniginės aukos, savanoriški darbai banko išraše neregistruojami

Aukų registravimas

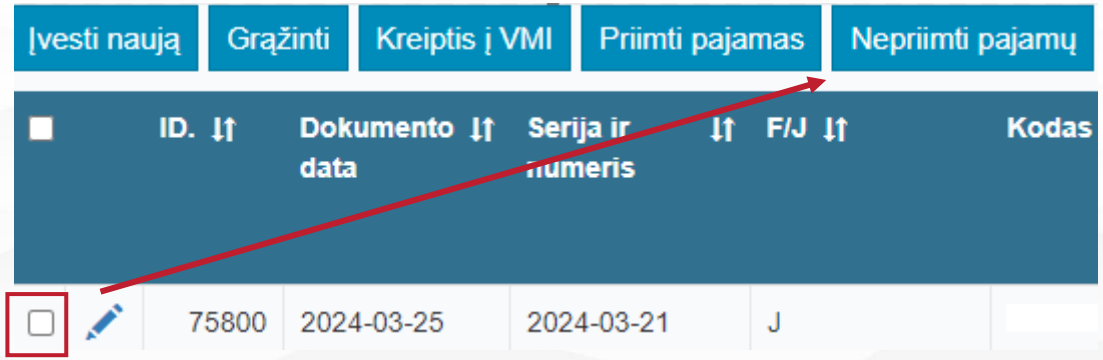
Įvedus asmens kodą ir pavardę, spauskite tikrinti.

Jei duomenys teisingi, bus įrašytas vardas.

Peržiūros lange stulpelyje „VRK IS pastabos“ bus pateikta informacija, jeigu asmuo neturi teisės aukoti šiuose rinkimuose

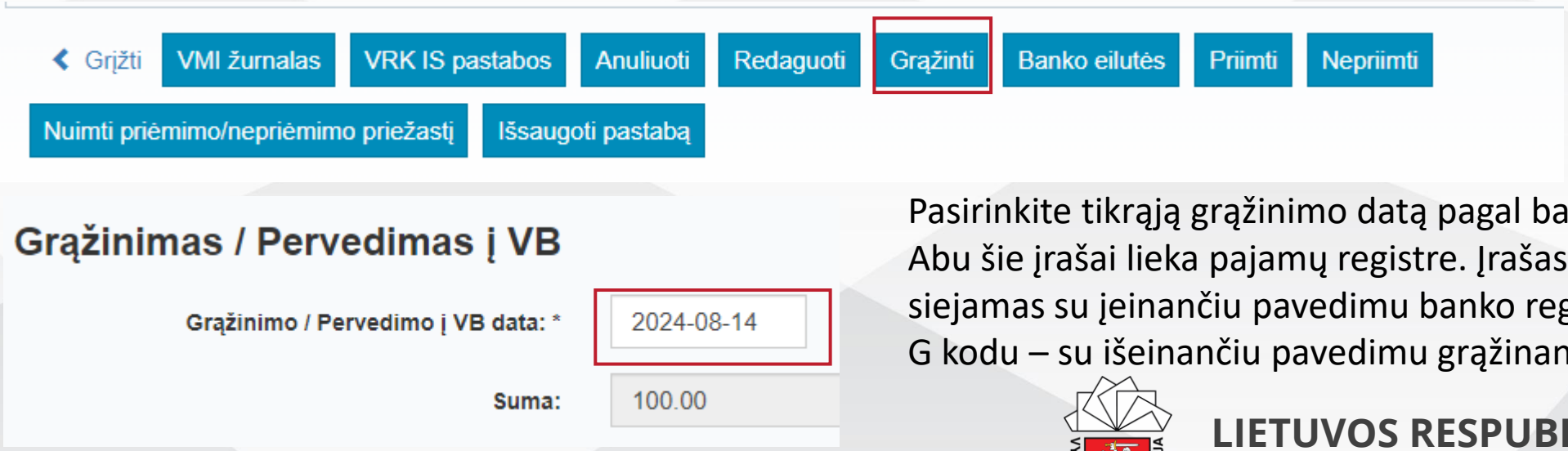
Aukų registravimas (2)

Gavus atsakymą iš VMI, paspaudus varnelę prie aukos, pasirinkti - priimti, ar nepriimti pajamas:

Gauta nepriimtina auka

Pasirinkti pajamų paskirtį NA – Gauta nepriimtina auka. Apačioje (arba vėliau paspaudus varnelę) pasirinkti „Grąžinti“:

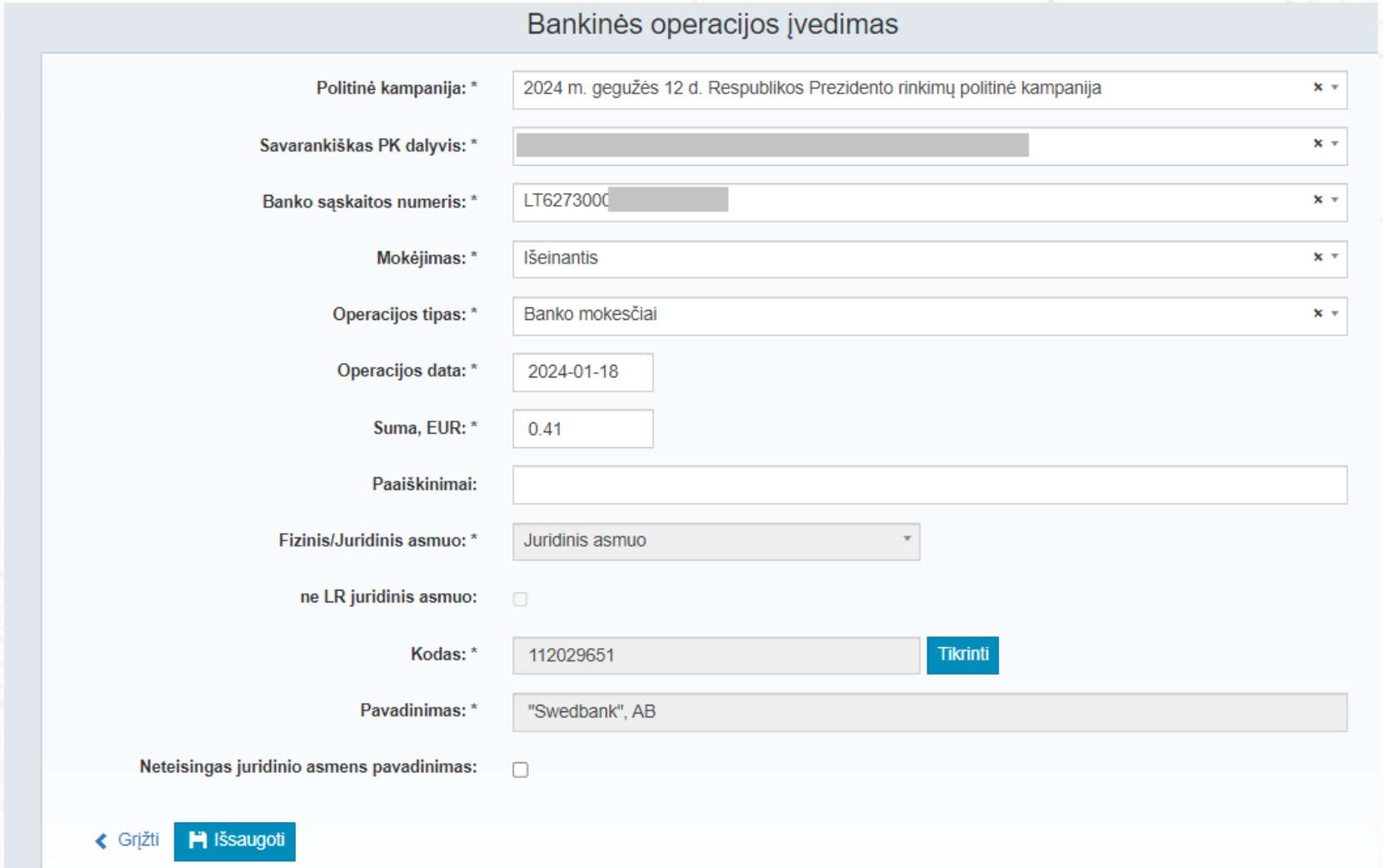

Pasirinkite tikrąją grąžinimo datą pagal banko išrašą. Abu šie įrašai lieka pajamų registre. Įrašas NA kodu siejamas su įeinančiu pavedimu banko registre, įrašas G kodu – su išeinančiu pavedimu grąžinant auką.

Mažų aukų registravimas

- Mažos aukos gali būti registruojamos nenurodant asmens kodo, tik vardą ir pavardę.
- Tokiu atveju pats iždininkas turi užtikrinti, kad per visą kampaniją nepriimtų daugiau nei **60 Eur** iš vieno aukotojo (sunku atskirti bendravardžius bendrapavardžius).
- Jei yra galimybė (žinote), nurodykite asmens kodą ir rinkitės paskirtį „MA“.
- Jei kodo nežinote, rinkitės „AMA“ ir patys kontroliuokite, ar neviršyta mažos aukos riba.
- Visais atvejais mažų aukų aukotojai neviešinami.

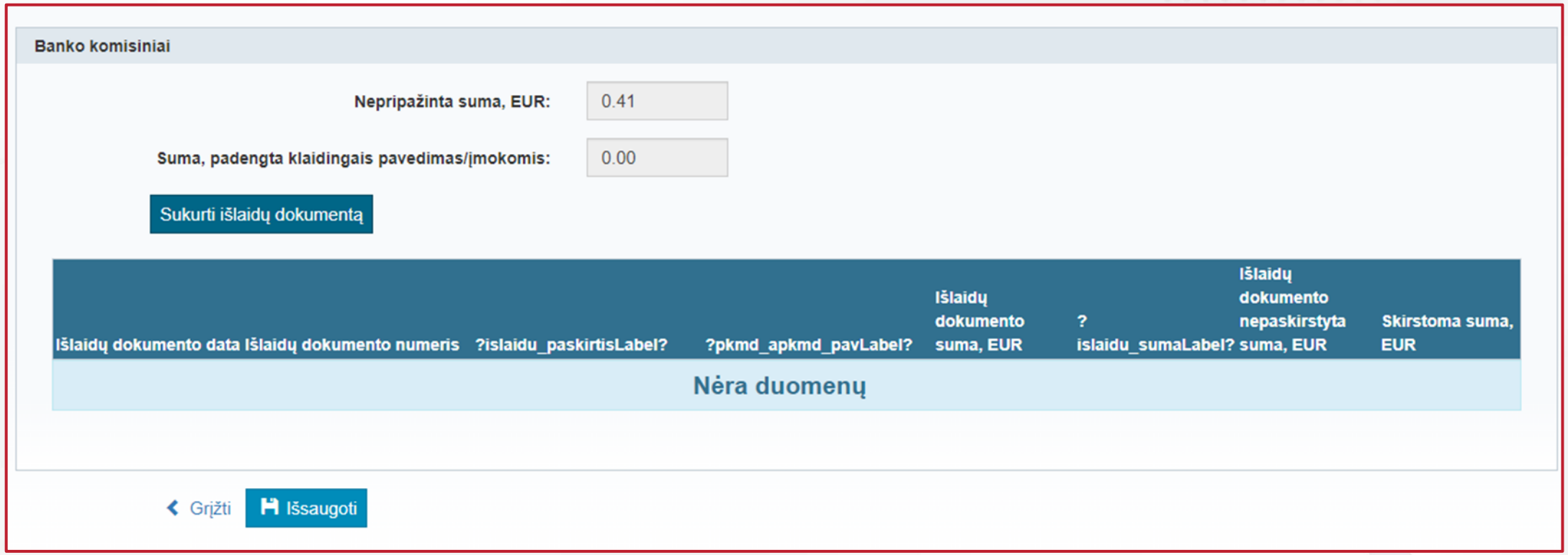
Banko mokesčiai

Banko išraše registruojamas išeinantis mokėjimas

Banko mokesčiai (2)

Išsaugoma, sukuriamas išlaidų dokumentas ir išsaugoma

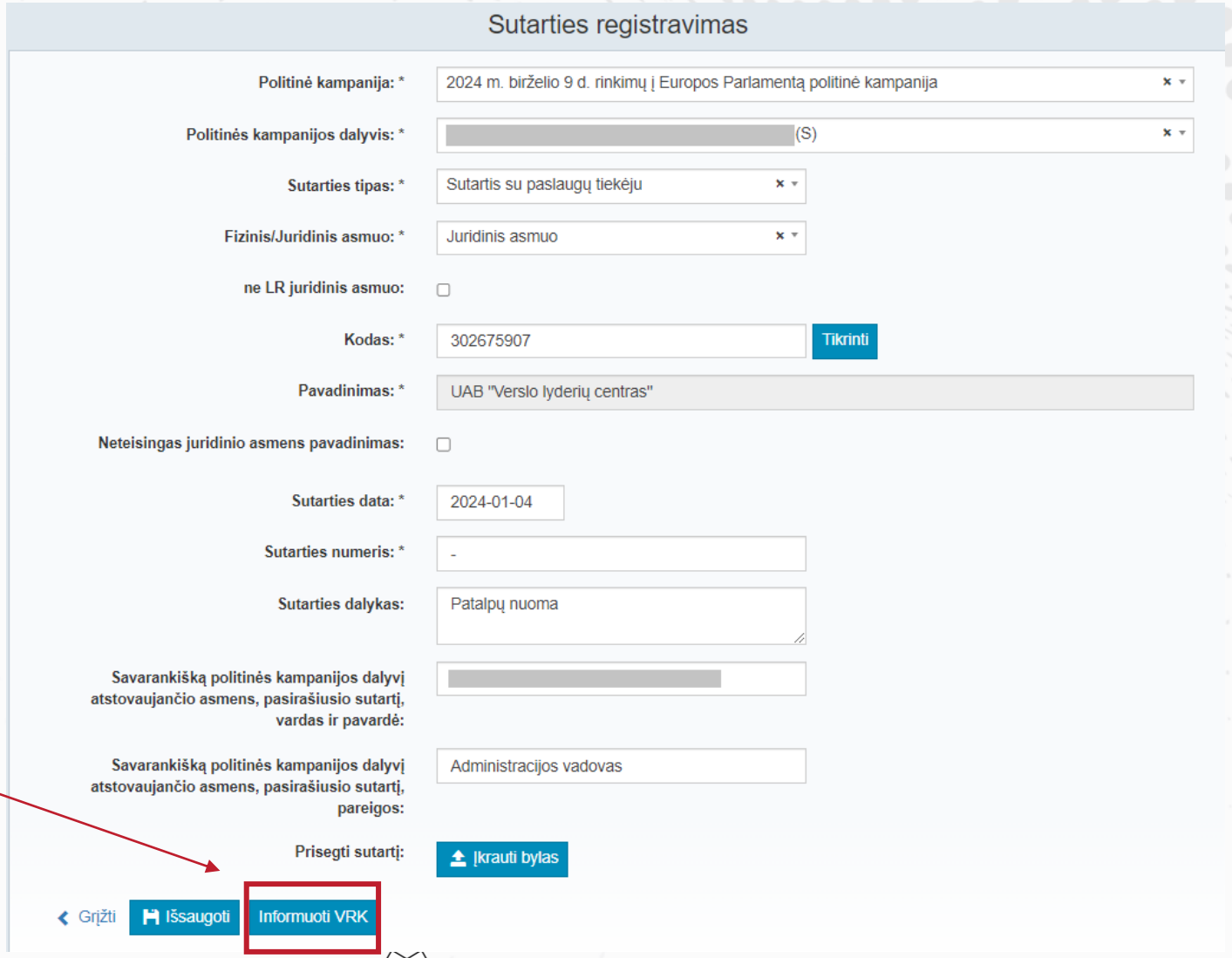

Sudaryta sutartis

1. Uždengiami (paslepiami) neviešintini fizinio asmens duomenys.

   Galima kelti el. paštu gautą sutartį (be parašų), su dokumentais pateiksite pasirašytas

2. Sutarčių registre:
   a) įvedami duomenys apie sutartį,
   b) įkeliamas sutarties tekstas
   c) Išsaugoma ir Informuojama VRK
   d) VRK patvirtina, arba, netinkamai nuasmeninus, atmeta sutartį ir informuoja iždininką.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

Sudaryta sutartis (2)

Atmestą sutartį, tinkamai nuasmeninus vėl pateikti VRK.

Geriausia ne kurti naują, o koreguoti tą patį įrašą.

Paprasčiausi nuasmeninimo būdai – turimoje sutartyje *word* formatu tiesiog ištrinti asmeninius duomenis (paliekant tik vardus pavardes bei sutarties tekstą).

Kitais formatais turimas sutartis – uždengus duomenis nuskanuoti, tuomet nebejmanoma jos pakoreguoti ar „nuimti“ slėpimus.

Gauta sąskaita faktūra

- Registruojama išlaidų registre

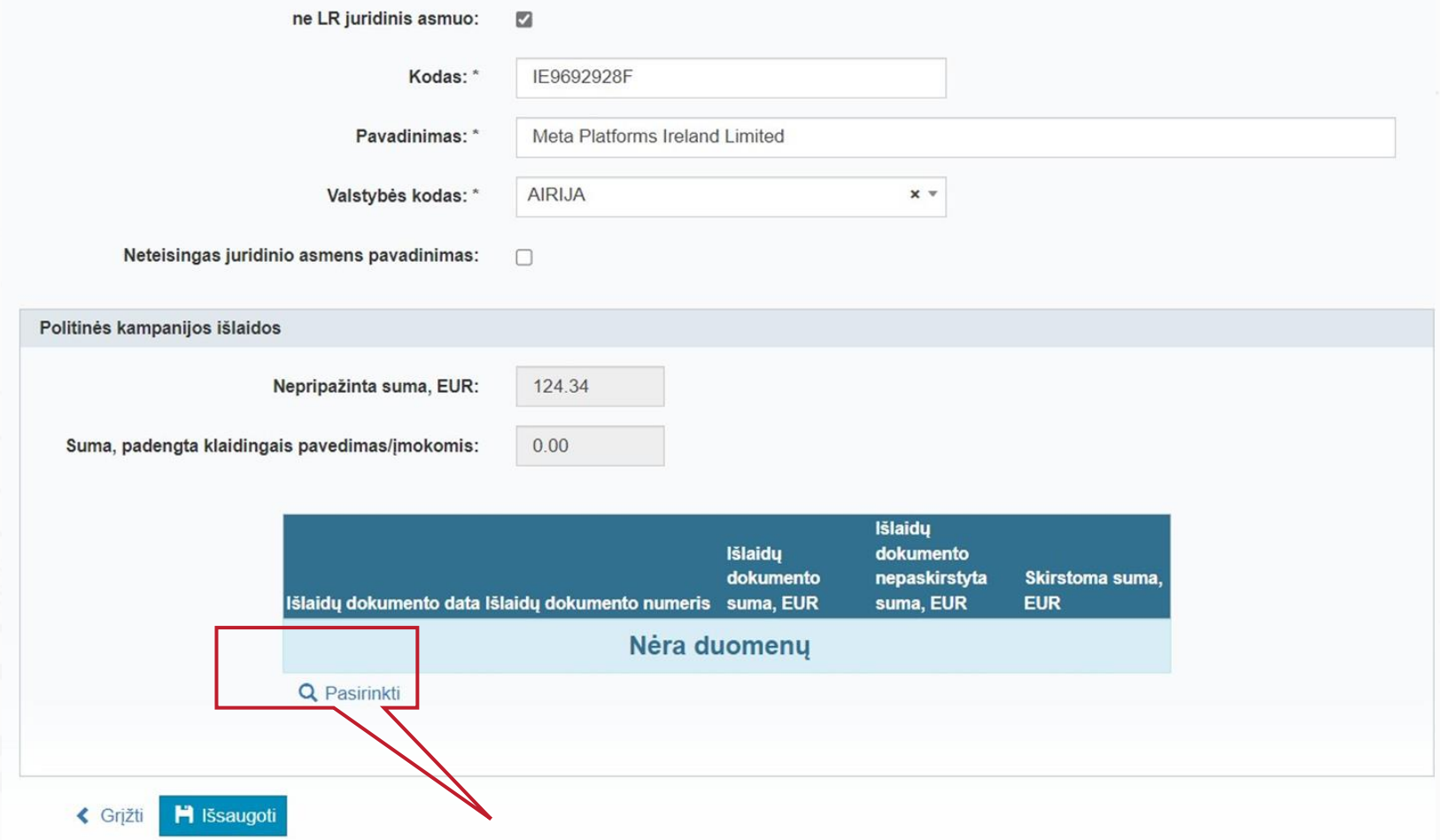
Jei sąskaita faktūra išrašyta pagal sutartį, pasirenkama sutartis

- Nurodoma išlaidų paskirtis (gali būti kelios)
- Priskiriamos išlaidos atstovaujamiesiems dalyviams (jei yra)

Užregistravus sąskaitą faktūrą, rodoma, kad yra skola. Apmokėjus Banko išraše registruojamas išeinantis mokėjimas (politinės kampanijos išlaidos) ir susiejama su sąskaita faktūra (Banko išraše išeinančio mokėjimo įrašo apačioje pasirenkant išlaidų dokumentą). Tada perskaičiuojama skola.

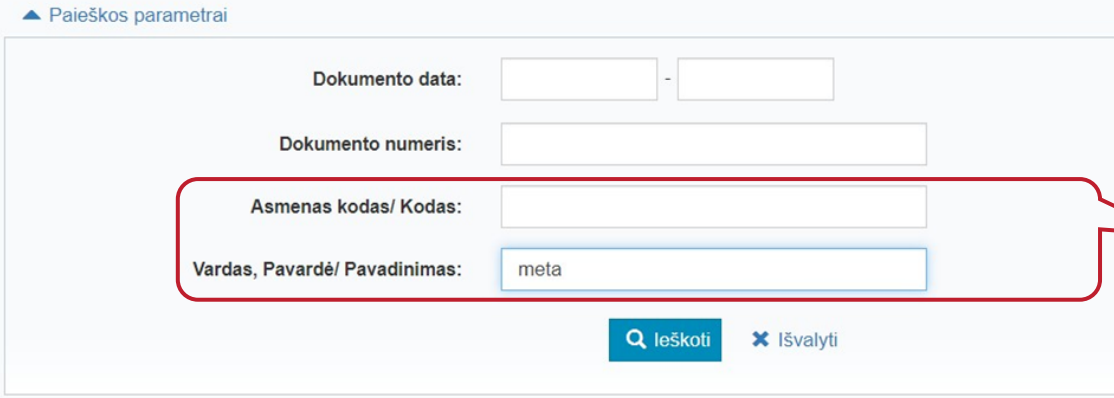
Sąskaitos faktūros susiejimas su mokėjimu

Banko išraše išeinančio mokėjimo įrašo apačioje pasirenkamas išlaidų dokumentas:

Sąskaitos faktūros susiejimas su mokėjimu (2)

Politinė kampanija	Savarankiškas PK dalyvis	Operacijos tipas	Operacijos data	Fizinis/Juridinis asmuo	Kodas	Vardas ir pavardė/ pavadinimas	Suma, EUR	Nepaskirstyta suma, EUR
2023 m. kovo 5 d. savivaldybių tarybų ir merų rinkimų politinė kampanija		Politinės kampanijos išlaidos	2022-11-04	Juridinis asmuo	IE9692928F	Meta Platforms Ireland Limited	124.34	124.34

Paprastai būna nurodytas kodas.
Jei nerandate dokumento (pvz. ne LR registruotas asmuo), išvalykite kodą, įveskite pavadinimo fragmentą ir tada spauskite Ieškoti.

Grįžti

	Nr.	Mokėjimo dokumento data	Mokėjimo dokumento numeris	Paslaugos teikėjo kodas	Paslaugos teikėjas	Dokumento suma, EUR	Su banko išrašu nesusieta suma, EUR	
Pasirinkti	73274	2022-11-03	FBADS 006 102244321	IE9692928F	Meta Platforms Ireland Limited	124.34	124.34	Pasirinkti

Grįžti

Viso: 1

Spauskite Pasirinkti prie tinkamo dokumento

Išlaidos apmokėtos ne iš kampanijos sąskaitos

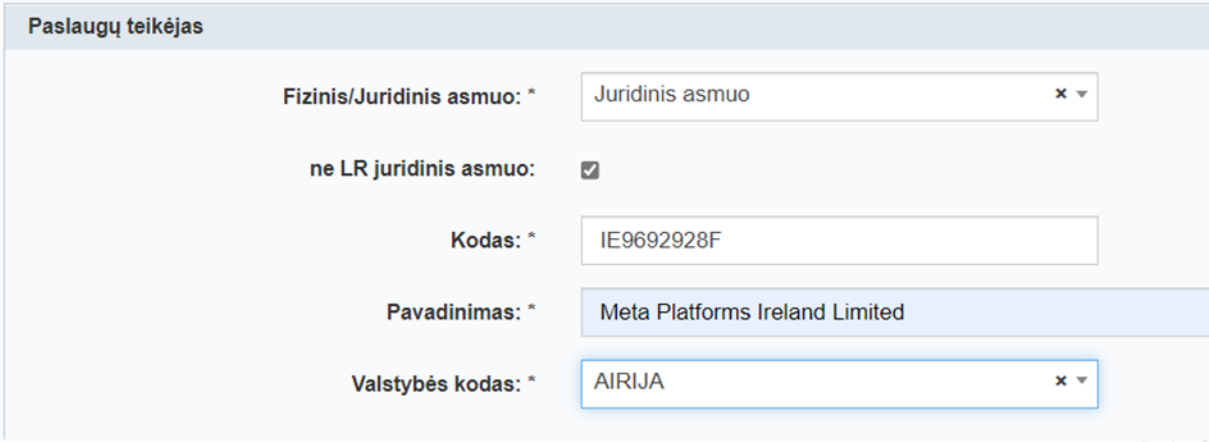
Jei išlaidos apmokėtos ne iš kampanijos sąskaitos (pvz. NPK ar renkant aukas kitomis mokėjimo priemonėmis, iš karto nuskaityti paslaugų mokesčiai), nurodomas mokėjimo šaltinis

Suma, EUR	Apmokėta iš PK sąskaitos, EUR	Apmokėta iš ne PK sąskaitos, EUR	Skola, EUR	Padengta skolos dalis po PK, EUR	Likusi skolos dalis po PK, EUR	Išlaidų paskirtis	VRK IS pastabos	Savarankiškas PK dalyvis	Politinė kampanija	VRK sprendimo Nr.	VRK sprendimo data	
275.00	275.00	0.00	0.00	0.00	0.00	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			☰
2299.00	0.00	0.00	2299.00	0.00	2299.00	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			☰
2541.00	0.00	0.00	2541.00	0.00	2541.00	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			☰
1000.00	1000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			☰
60.50	0.00	0.00	60.50	0.00	60.50	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			
544.50	0.00	0.00	544.50	0.00	544.50	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			☰
30.00	0.00	0.00	30.00	0.00	30.00	NPK	Neturi pastabų		2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinė kampanija			☰

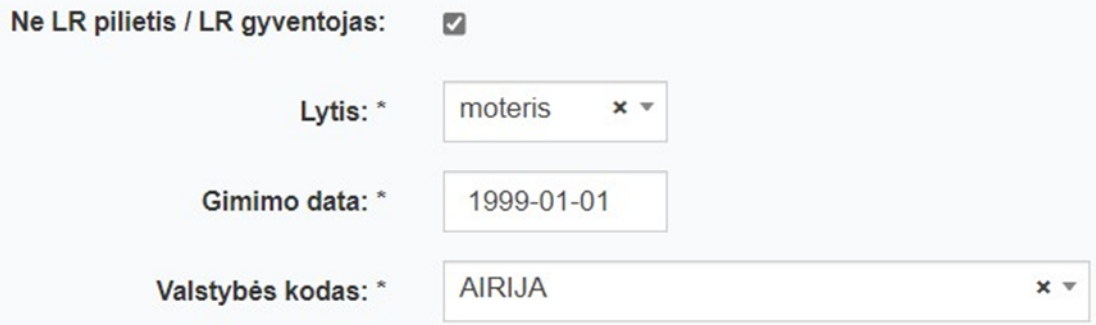
Peržiūrėti
Redaguoti
Pašalinti
Banko operacijos
Mokėjimai ne iš PK sąskaitos

Paslaugas suteikė ne LR asmuo

Pažymima varnele, kad ne LR asmuo ir nurodomi žinomi duomenys

Svarbu tinkamai pasirinkti Fizinis ar juridinis asmuo, nes nuo to priklauso viešinami duomenys

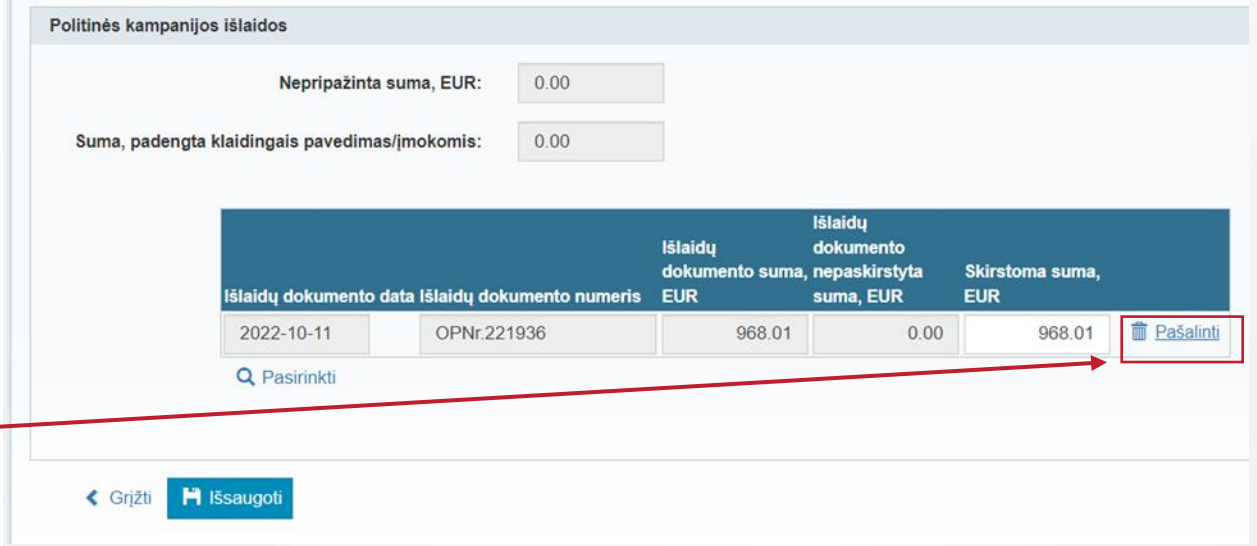

Pajamų ir išlaidų koregavimas

Pajamų ar Išlaidų registro įrašus galima koreguoti tik tuo atveju, kai jie nesusieti su Banko išrašu.

Jei reikia pakoreguoti:

1. Banko išraše atsiejate įrašus (būsena tampa Nepripažinta)
2. Pakoreguojate Pajamų ar Išlaidų registre eilutę
3. Susiejate Banko išraše

Kad būtų patogiau dirbti, galite iš karto atsidaryti Banko išrašo ir kito registro langus

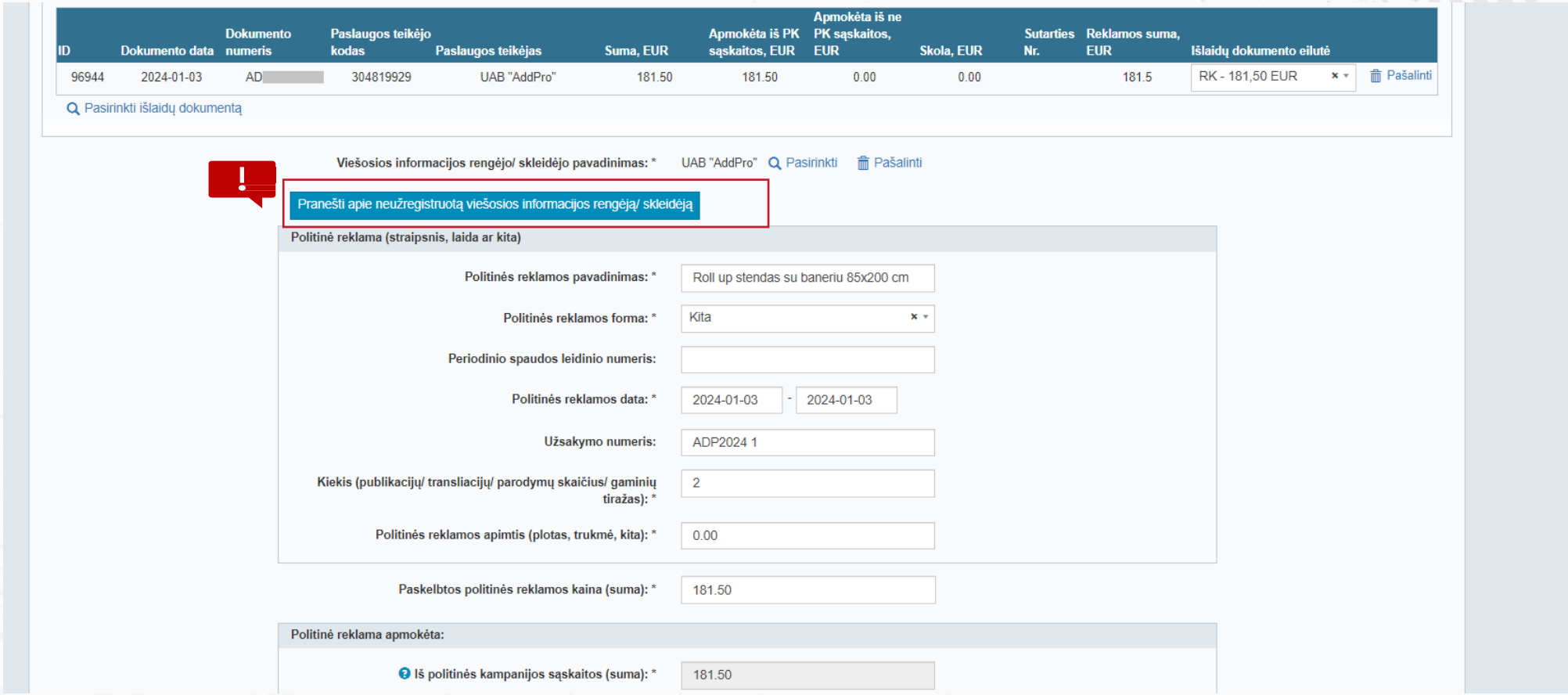
Politinės reklamos registravimas

Politinė reklama registruojama pasirinkus „Politinės reklamos ataskaita“ -> „Sukurti naują“.
Pasirenkamas išlaidų dokumentas:

Svarbu kuo tiksliau nurodyti reklamos pavadinimą, užsakymo numerį ir kitus duomenis

Politinės reklamos registravimas (2)

Neradus reikiamo viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo (VIRS), spaudžiama „pranešti“. Rašomas reklamos pavadinimas – šūkis, vengiant bendrinių apibūdinimų kaip „politinė reklama“.

Praktiniai patarimai iždininkams

Bendradarbiavimas su dalyviu	VRK	VRK IS
▪ Prieiga prie kampanijos sąskaitos; ▪ Rezoliucijos ant dokumentų; ▪ Pirma užregistruojate auką, tik paskui apmokate išlaidas	▪ Mokomieji filmukai; ▪ Informacija VRK svetainėje; ▪ Konsultuokitės (jei neprisiskambinate, rašykite)	▪ Neatidėliokite registruodami duomenis; ▪ Prisijunkite bent kartą per savaitę ▪ Naudokite filtrus paieškoms, galite Eksportuoti duomenis į xls

Po rinkimų: Ataskaitos ir dokumentai

Ataskaitų ir dokumentų pateikimo terminai

Politinei kampanijai gautos lėšos **141 260 Eur**	
mažiau	daugiau
25 d. **po rinkimų rezultatų paskelbimo** vėliausia iki 2024 m. lapkričio 28 d.*	**85 d.** **po rinkimų rezultatų paskelbimo** vėliausia iki 2025 m. sausio 27 d.*
Patikrinimą organizuoja VRK	Sutartį dėl nepriklausomo patikrinimo sudaro pats dalyvis. Teikia ir Sutartų procedūrų ataskaitą

*šios datos gali keistis priklausomai nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo datos

Po rinkimų VRK teikiami

VRK IS suformuoti, atspausdinti ir pasirašyti

- ✓ Politinės kampanijos finansavimo ataskaita ir priedas - aukų ir aukotojų sąrašas;
- ✓ Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštis ir priedas - atstovaujamųjų dalyvių politinės kampanijos finansavimo ataskaita;
- ✓ Politinės reklamos ataskaita.

Gauti iš paslaugų tiekėjų

- ✓ Banko sąskaitos išrašas, kiti išrašai;
- ✓ Pajamas ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai ir pasirašytos sutartys

Po ataskaitos pateikimo

- Informacija apie skolų apmokėjimą ir finansavimo šaltinį

Teikiami dokumentai

Dokumentų teikimo tvarka numatyta *Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos apraše*

Kiekvienas savarankiškas dalyvis teikia:

1) finansavimo ataskaitą ir jos priedą – aukų ir aukotojų sąrašą;
2) žiniaraštį ir, jeigu turi atstovaujamųjų dalyvių, jo priedą – atstovaujamųjų dalyvių finansavimo ataskaitą;
3) politinės reklamos ataskaitą;
4) politinės kampanijos sąskaitos išrašą (chronologine tvarka) nuo dalyvio registravimo iki ataskaitos pateikimo (pasirašytą dalyvio ar jo įgalioto asmens ir iždininko arba patvirtintą banko darbuotojo);
5) elektroninėmis mokėjimo priemonėmis, jeigu tokios naudotos, surinktų aukų sąskaitos išrašą (pasirašytą dalyvio ar jo įgalioto asmens ir iždininko arba patvirtintą paslaugų teikėjo darbuotojo);

Teikiami dokumentai (2)

6) pagal sutartį surinktų mažų aukų, jeigu tokios aukos buvo rinktos, paaukojusių asmenų sąrašą su duomenimis, pagal kuriuos galima nustatyti aukotojų tapatybę;
7) sudarytas sutartis, taip pat ir turto patikėjimo sutarties su iždininku (jeigu iždininkas keitėsi, – su iždininkais) ar dalyvio patikrinimo sutarties su audito įmone arba auditoriumi, jeigu ji buvo sudaryta, kopijos);
8) pajamas (tik nepiniginėms aukoms rinkti aukų lapai, darbų atlikimo aktai) ir išlaidas pagrindžiančius dokumentus (PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros, sąskaitos, darbų atlikimo aktai, gautų nepiniginių aukų panaudojimo aktai, kelionės lapai (juose turėtų būti nurodyta, kas ir kokiu maršrutu važiavo, kad būtų galima atskirti transporto išlaidas nuo kandidato kelionių į apygardą išlaidų ir kt.), politinės reklamos pavyzdžiai, maketai ir kt.). Tais atvejais, kai dalyvio ataskaitoje nurodytos ne politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos, pateikiamos visų išlaidas pagrindžiančių ir mokėjimo dokumentų kopijos;

Teikiami dokumentai (3)

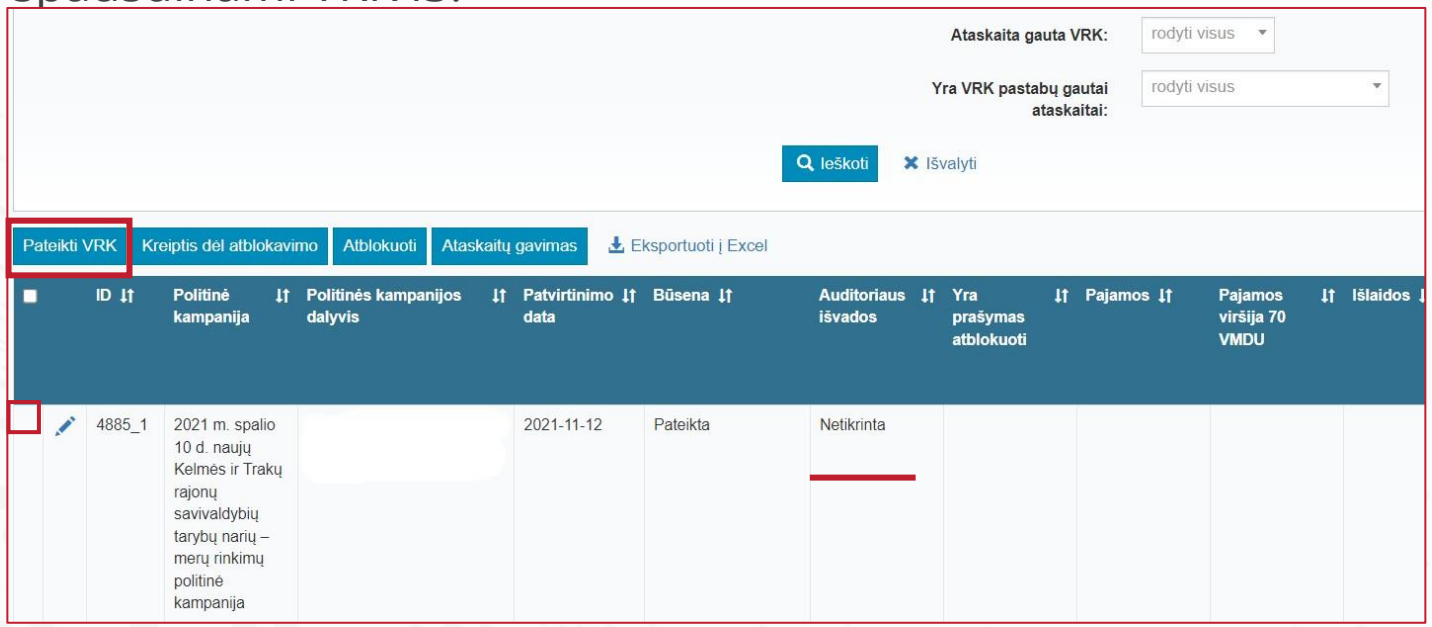
9) žemės, statinių ar kitų objektų, ant kurių ar kuriuose įrengiama išorinė politinė reklama, savininko rašytinius sutikimus (Išorinės reklamos taisyklėse nurodyti privalomi duomenys);

10) sutartų procedūrų ataskaitą, jeigu savarankiškam dalyviui atsiranda prievolė sudaryti sutartį su auditoriumi dėl nepriklausomo patikrinimo. Sutartų procedūrų ataskaitą pakanka auditoriui pateikti informacinėje sistemoje, dalyvis turi pasirūpinti, kad ji būtų pateikta iki finansavimo ataskaitos pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai.

Ataskaitos tvirtinimas ir dokumentų spausdinimas

VRK teikiami patvirtinti dokumentai. Meniu „Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos“ pažymima ataskaita ir spaudžiama „Pateikti VRK“. Tik tuomet atsiras ataskaitos numeris ir bus galima spausdinti.

Politinės kampanijos finansavimo ataskaita ir jos priedas – aukų ir aukotojų sąrašas, žiniaraštis ir jo priedas – atstovaujamųjų dalyvių finansavimo ataskaita, politinės reklamos ataskaita spausdinami VRK IS.

Dokumentų teikimas

Dokumentai teikiami archyvinėse bylose, surišti.

Į bylą dokumentai dedami tokia seka:

1) bylos vidaus apyrašas (yra patvirtinta forma);
2) Prieš tai 56-58 skaidrėse nurodyti dokumentai nurodyta tvarka;
3) kiti oficialūs dokumentai, įskaitant Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriato darbuotojo išduotą pažymą (-as) apie įregistruoto savarankiško politinės kampanijos dalyvio duomenis (pažymą galima atsispausdinti informacinėje sistemoje, meniu „Kampanijos dalyviai“ pasirinkus VRK sprendimai ir pažymos);
4) bylos baigiamasis įrašas (yra patvirtinta forma).

Popierinių dokumentų byla sudaroma iš ne daugiau kaip 150–200 lapų. Jeigu lapų yra daugiau, sudaroma kita byla.

Ant bylos klijuojamas bylos antraštinis lapas (formuojamas VRK IS).

Dokumentų teikimas (2)

Išsikėlę kandidatai ir politinės organizacijos (savo, savo keltų kandidatų ir kandidatų sąrašų) ataskaitas teikia VRK.

Ataskaita laikoma pateikta, kai VRK pateikti **visi** dokumentai.

Ataskaitos pateikimo data yra laikoma jos gavimo data VRK arba išsiuntimo data (nustatoma pagal pašto spaudą), jeigu ataskaita su dokumentais buvo siųsta pašto siunta.

Rinkimų užstatas grąžinamas, jeigu įvykdomos visos Rinkimų kodekso 89 straipsnyje nustatytos sąlygos, iš kurių viena – finansavimo ataskaitos, jos priedų bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančių dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai Rinkimų kodekse numatytais terminais.

Klausimai

finkontrole@vrk.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

Pasitikrinkime žinias:

https://forms.office.com/e/WL1ctduYCq

P.S. atsakymai anoniminiai, kviečiame pasitikrinti ką išmokote.

